

Jarmila Štogrová-Doležalová: FRANTIŠEK DOLEŽAL - POESIE A ŽIVOT

Vydala Jarmila Štogrová v koedici s Archivem výtvarného umění, Hlinná 2020

ISBN 978-80-907804-0-8 (Jarmila Štogrová)

ISBN 978-80-906754-5-2 (Archiv výtvarného umění)

formát 260 x 230 mm, vázané, přebal

350 s., 250 obr. (reprodukce obrazů, archivní fotografie)

Vydání 1.

Závěrečná redakce textu Jan Kovanda

Jmenný rejstřík Jarmila Štogrová

Úprava fotografií Jana Majcherová

Grafická úprava Jan Majcher

Tisk a knihařské zpracování powerprint s.r.o.

Monografie o životě a díle Františka Doležala (1910–1989), umělce, který byl nejen malíř a grafik, ale také výtvarný teoretik, kurátor a galerista. Jako příslušník předválečné levicové avantgardy prožíval období intenzivní vlastní tvůrčí práce, organizování kulturního života i zvraty spojené s proměnami společenského řádu, které ho osobně zasáhly.

Koncem dvacátých let studoval malířství soukromě u Antonína Hudečka, ke konci války grafické techniky u Františka Tichého. Debutoval jako básník v roce 1930. Poprvé vystavoval surrealistické koláže a kresby v roce 1937 v Divadle E. F. Buriana v Salonu na chodbě, kreslil karikatury pro humoristický časopis Trn a levicový týdeník Tvorba, v jeho díle převládala sociální témata. Byla mu blízká městská periferie a poetika Skupiny 42. Po roce 1945 byl odborným kritikem Lidové kultury a Národního osvobození, působil ve výtvarném oddělení Ústřední rady odborů a ministerstva kultury. V době socialistického realismu padesátých let maloval město Litoměřice a krajinu Českého středohoří. Počátkem šedesátých let se jeho výtvarný názor napojil na vlastní surrealistické zdroje, začal se soustavně zabývat životem a dílem básníka Karla Hynka Máchy. Jeho tvorba se od této doby právem přiřazuje k nejlepší tradici české imaginativní malby.

Malířův málo známý osud je v (dosud první) monografii představen v jeho harmonii i disharmoniích, bez černobíle zjednodušujícího pohledu, který dříve vycházel z nedostatečného povědomí o jeho východiscích a aktivitách. Doležalova dcera Jarmila (nar. 1956), historička umění a publicistka, napsala knihu s důvěrnou znalostí otcova díla, osobního života i dostupných archivních materiálů včetně zachované korespondence.

František Doležal sice vycházel z impulsů, které přinesl surrealismus, ale nikdy nepřijal jeho svazující myšlenkové konstrukce, byl a zůstal solitérem, hledajícím si ve výtvarném projevu vlastní cestu. Monografie ho ukazuje v mnoha polohách hledání a nalézání i ztracení, představuje jeho tvorbu od počátků v třicátých letech, k vrcholům v experimentální tvorbě druhé poloviny 60. let a sleduje jeho výtvarné směřování v následujících dvaceti letech. Provází ho také v jeho tvorbě kritické a literární, představuje i zásadní reflexe díla jiných autorů. Nejde přitom jen o monografii jednoho solitérního umělce: Doležalovo hledání a nalézání vytváří zároveň zrcadlo dobám, které je třeba chápat v množném čísle: výtvarníkův život ukazuje, jak se citlivý básník a malíř vyrovnával se zásadními změnami a diskontinuitami společenského dění od třicátých let do konce let osmdesátých.